

Βρυξέλλες, 19.12.2012
SWD(2012) 453 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση των προϊόντων καπνού και των συναφών προϊόντων

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{COM(2012) 788 final}
{SWD(2012) 452 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία 2001/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παραγωγή, την παρουσίαση και την πώληση των προϊόντων καπνού (οδηγία για τα προϊόντα καπνού, εφεξής: ΟΠΚ) εκδόθηκε στις 5 Ιουνίου 2001¹. Καθώς έχουν περάσει πάνω από δέκα χρόνια από την έκδοσή της, κρίνεται αναγκαίο να διερευνηθούν και να εξεταστούν οι πιθανές επιλογές επικαιροποίησης της ΟΠΚ, ώστε να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στην αγορά, στην επιστήμη και σε διεθνές επίπεδο, και ιδίως η σύμβαση-πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ), συμβαλλόμενα μέρη της οποίας είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα κράτη μέλη. Η πρωτοβουλία αναθεώρησης της ΟΠΚ περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2012². Ο γενικός στόχος της αναθεώρησης είναι να βελτιωθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας συγχρόνως υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας. Ως εκ τούτου, οι κύριοι στόχοι είναι: (1) να επικαιροποιηθούν οι ήδη εναρμονισμένοι τομείς, ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια που δεν επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τις εθνικές τους νομοθεσίες με τις νέες εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στην αγορά, στην επιστήμη και σε διεθνές επίπεδο³. (2) να εξεταστούν όσα από τα μέτρα τα σχετικά με τα διάφορα προϊόντα δεν καλύπτονται ακόμη από την ΟΠΚ, διότι η ανομοιογενής εξέλιξη της κατάστασης στα κράτη μέλη οδήγησε ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς⁴. και (3) να εξασφαλιστεί ότι δεν πρόκειται να υπάρξει καταστρατήγηση των διατάξεων της οδηγίας μέσω της διάθεσης στην αγορά προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με την ΟΠΚ⁵. Κατά τον καθορισμό των διαφόρων επιλογών πολιτικής και την επιλογή της προσφορότερης λύσης συνεκτιμήθηκε ο στόχος της επίτευξης υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας. Ειδικότερα, ελήφθη υπόψη η ηλικία έναρξης του καπνίσματος από τους νέους. Τα περισσότερα μέτρα επικεντρώνονται, σε πρώτη φάση, στα έτοιμα εργοστασιακά τσιγάρα, στον καπνό για στριφτά τσιγάρα και στα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού.

2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ, ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Στο πλαίσιο της εκτίμησης αντικτύπου πραγματοποιήθηκε εκτενής δημόσια και στοχοθετημένη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η εκτίμηση αντικτύπου έλαβε επίσης υπόψη διάφορες εξωτερικές μελέτες, γνωμοδοτήσεις της ανεξάρτητης επιστημονικής επιτροπής της Επιτροπής (SCENIHR) και έρευνες του Ευρωβαρόμετρου.

Η συνολική αξία της αγοράς καπνού σε επίπεδο λιανικής, συμπεριλαμβανομένων των φόρων και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, ανέρχεται σε 136,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα έτοιμα εργοστασιακά τσιγάρα καλύπτουν σχεδόν το 90% (121,3 δισεκατομμύρια ευρώ) της συνολικής αξίας της αγοράς καπνού και αντιπροσωπεύουν, μαζί με τον καπνό για στριφτά τσιγάρα, σχεδόν το 95% της αγοράς καπνού. Το υπόλοιπο της αγοράς είναι καπνός πίπας, πούρα/πουράκια και μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού. Το 2010 οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης ξεπέρασαν τα 79 δισεκατομμύρια ευρώ σε όλη την ΕΕ.

¹ EE L 194 της 18.7.2001, σ. 26–35.

² http://ec.europa.eu/atwork/programmes/docs/cwp2012_annex_en.pdf

³ Χωρίς επικαιροποίηση, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, για παράδειγμα, να αυξήσουν το μέγεθος των προειδοποιήσεων για την υγεία, να αλλάξουν τη θέση τους στη συσκευασία ή να αντικαταστήσουν την αναφορά των επιπέδων πίσσας, νικοτίνης και μονοξειδίου του άνθρακα.

⁴ Για παράδειγμα, στην παρούσα φάση, οκτώ κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει τις εικονογραφικές προειδοποιήσεις για την υγεία, ενώ οι ρυθμίσεις για τα συστατικά διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών.

⁵ Για παράδειγμα, τα μέτρα τα σχετικά με τις διασυνοριακές πωλήσεις από απόσταση και την ιχνηλασιμότητα θα διευκολύνουν τη νόμιμη δραστηριότητα και θα αποτρέψουν έτσι την πώληση προϊόντων καπνού που δεν συμμορφώνονται με την ΟΠΚ (π.χ. προειδοποιήσεις για την υγεία και συστατικά).

Ο καπνός είναι η μεγαλύτερη αποσοβήσιμη απειλή για την υγεία στην ΕΕ και ευθύνεται για σχεδόν 700.000 θανάτους ετησίως στην Ένωση. Η αναθεώρηση εστιάζεται στην έναρξη της κατανάλωσης καπνού, ιδίως από τους νέους, δεδομένου ότι το 94% των καπνιστών αρχίζουν το κάπνισμα πριν από την ηλικία των 25 ετών⁶. Περίπου το 50% των καπνιστών πεθαίνουν πρόωρα, κατά μέσο όρο 14 έτη νωρίτερα απ' ό,τι οι μη καπνιστές. Περνούν περισσότερα χρόνια της ζωής τους υποφέροντας από κάποια σοβαρή νόσο. Στην ΕΕ οι ετήσιες δημόσιες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης για την αντιμετώπιση έξι κύριων κατηγοριών νόσων που συνδέονται με το κάπνισμα υπολογίζονται σε 25,3 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου, ενώ η κοινωνία χάνει 8,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως λόγω απωλειών παραγωγικότητας που συνδέονται με το κάπνισμα (συμπεριλαμβανομένων των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων/θανάτων και των συχνών απουσιών από την εργασία). Επιπλέον, τα έτη ζωής που χάνονται λόγω του καπνίσματος, αν αποτιμηθούν σε χρήμα, αντιστοιχούν σε 517 δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο.

3. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

3.1. ΠΡΟΒΛΗΜΑ 1: ΜΗ ΚΑΠΝΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΠΝΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

α) Μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού

Όλα τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού είναι εθιστικά και έχουν διάφορες δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία. Για να αξιοποιηθούν οι νέες εμπορικές ευκαιρίες που δημιουργούνται από τους εθνικούς νόμους απαγόρευσης του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους (περιβάλλον χωρίς καπνό), έχουν διοχετευθεί στην αγορά νέα προϊόντα με ελκυστικές επισημάνσεις και ελκυστικά αρώματα/γεύσεις. Οι παράγοντες του τομέα έχουν διαφορετικές απόψεις ως προς το αν η ισχύουσα απαγόρευση της χρήσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα (snus) εξακολουθεί να είναι δικαιολογημένη ή όχι και αν η απαγόρευση του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα θα πρέπει να επεκταθεί και σε άλλα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού. Οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες διαφωνούν για τον ρόλο των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού στην απεξάρτηση από το κάπνισμα. Τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού μπορούν να λειτουργήσουν ως «οδός μύησης» για νέους καταναλωτές καπνού.

β) Νικοτινούχα προϊόντα

Κατά τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν νέα νικοτινούχα προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών τσιγάρων), που διατίθενται στην αγορά χωρίς προηγούμενη έγκριση ή έλεγχο. Ελλείψει νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει **διαφορετικές κανονιστικές προσεγγίσεις** (από την ανυπαρξία ειδικής ρύθμισης έως τη θέσπιση νομοθεσίας για τον καπνό, την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα φάρμακα ή την πλήρη απαγόρευση των προϊόντων) για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που υπάρχει όσον αφορά το περιεχόμενο και τις επιπτώσεις των προϊόντων αυτών στην υγεία. Η νικοτίνη είναι τοξική και εθιστική ουσία, ενώ υπάρχουν επίσης εκθέσεις που αναφέρουν ότι στα ηλεκτρονικά τσιγάρα χρησιμοποιούνται και άλλες επικίνδυνες ουσίες. Οι παραγωγοί προϊόντων τα οποία χρησιμοποιούνται σε θεραπείες υποκατάστασης της νικοτίνης εξέφρασαν ανησυχίες για τη διαφορετική μεταχείριση των προϊόντων αυτών και των νικοτινούχων προϊόντων. Υπάρχει επίσης κίνδυνος αύξησης της χρήσης νικοτινούχων προϊόντων λόγω των εθνικών νομοθεσιών που αποσκοπούν στην εξασφάλιση περιβάλλοντος χωρίς καπνό. Άλλοι ισχυρίστηκαν ότι τα νικοτινούχα προϊόντα μπορούν να παίξουν κάποιο ρόλο στο κόσμημο ή στον περιορισμό του καπνίσματος και υποστήριξαν ότι τα νικοτινούχα προϊόντα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως καταναλωτικό προϊόν.

α) Φυτικά προϊόντα για κάπνισμα

⁶ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 385, 2012 : http://ec.europa.eu/health/eurobarometers/index_en.htm. Το 70% των καπνιστών αρχίζουν το κάπνισμα πριν από την ηλικία των 18 ετών.

Τα φυτικά προϊόντα για κάπνισμα αντιμετωπίζονται διαφορετικά στις εθνικές νομοθεσίες, πράγμα που επηρεάζει αρνητικά τις διασυνοριακές συναλλαγές. Η καύση των προϊόντων αυτών προξενεί κινδύνους για την υγεία παρόμοιους με εκείνους των παραδοσιακών έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων, αν και τα εν λόγω προϊόντα δεν έχουν τα ίδια εθιστικά χαρακτηριστικά και δεν περιέχουν καπνό. Συχνά, τα φυτικά προϊόντα για κάπνισμα θεωρούνται αβλαβή ή λιγότερο επιβλαβή προϊόντα από τους καταναλωτές.

3.2. ΠΡΟΒΛΗΜΑ 2: ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Ορισμένες από τις ισχύουσες διατάξεις της ΟΠΚ στον τομέα της συσκευασίας και της επισήμανσης **δεν συνάδουν πλέον με τα επιστημονικά στοιχεία και τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαisiού για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ)**. Οι ισχύουσες εναρμονισμένες διατάξεις της ΟΠΚ δεν επιτρέπουν στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας και την επικαιροποίηση της νομοθεσίας τους σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της ΣΠΕΚ. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να αφαιρέσουν την αναγραφή των επιπέδων πίσσας, νικοτίνης και μονοξειδίου του άνθρακα στη συσκευασία, τα οποία είναι γνωστό ότι είναι παραπλανητικά, ούτε να καθιερώσουν εικονογραφικές προειδοποιήσεις για την υγεία και στις δύο πλευρές των συσκευασιών (πακέτων) των προϊόντων καπνού, οι οποίες έχει αποδειχθεί ότι είναι αποτελεσματικότερες.

Οι άλλες πτυχές της συσκευασίας και της επισήμανσης δεν είναι εναρμονισμένες στην ισχύουσα ΟΠΚ και, ως εκ τούτου, οι εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο έχουν οδηγήσει σε **αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών**. Για παράδειγμα, οκτώ κράτη μέλη χρησιμοποιούν εικονογραφικές προειδοποιήσεις για την υγεία και δύο ακόμη θα ακολουθήσουν το 2013. Σε ορισμένα κράτη μέλη βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις σχετικά με τις τυποποιημένες συσκευασίες. Η κατάσταση αυτή είναι πιθανό να επιδεινωθεί, ιδίως όταν τα κράτη μέλη αρχίσουν να εφαρμόζουν τη ΣΠΕΚ. Αυτές οι αποκλίνουσες προσεγγίσεις θα επηρεάσουν αρνητικά την εσωτερική αγορά.

3.3. ΠΡΟΒΛΗΜΑ 3: ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ

Η χρήση διαφορετικών μορφωτύπων υποβολής στοιχείων δυσκολεύει τους κατασκευαστές, τους εισαγωγείς και τα κράτη μέλη να εκπληρώσουν τις **υποχρεώσεις τους να υποβάλλουν στοιχεία** βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και δυσχεραίνει το έργο της Επιτροπής να συγκρίνει, να αναλύει και να εξάγει συμπεράσματα βάσει των στοιχείων που λαμβάνει.

Η έλλειψη εναρμονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τις **ρυθμίσεις για τα συστατικά** επηρεάζει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει νομοθεσία που επιτρέπει ή απαγορεύει διάφορα συστατικά, ανάλογα με τη δυνατότητά τους να ενισχύσουν την κατανάλωση καπνού ή την έναρξη του καπνίσματος. Χωρίς εναρμόνιση, τα εμπόδια στην εσωτερική αγορά αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω τα επόμενα χρόνια. Τα κράτη μέλη, για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει βάσει της ΣΠΕΚ, είναι πιθανό να συνεχίσουν τη θέσπιση κανόνων μονομερώς, ιδίως για να αντιμετωπίσουν την ελκυστικότητα των προϊόντων καπνού, λαμβάνοντας υπόψη και τις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στο εμπόριο κατά τα τελευταία έτη, με τη διάθεση περισσότερων αρωματισμένων προϊόντων καπνού στην αγορά.

3.4. ΠΡΟΒΛΗΜΑ 4: ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΠΝΟΥ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ

Οι διασυνοριακές πωλήσεις προϊόντων καπνού μέσω του διαδικτύου είναι —στις περισσότερες περιπτώσεις— παράνομες, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το κύριο θέλγητρο των συναλλαγών αυτών είναι η φοροδιαφυγή και/ή η καταστρατήγηση των ελέγχων που αφορούν την ηλικία των αγοραστών⁷. Υπό το πρίσμα της ΟΠΚ, οι διασυνοριακές πωλήσεις μέσω του διαδικτύου ενέχουν

⁷ Το άρθρο 36 της οδηγίας 2008/118 για τον ειδικό φόρο κατανάλωσης καπνού προβλέπει ότι, σε περίπτωση διασυνοριακής πώλησης, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης πρέπει να πληρωθεί στη χώρα προορισμού. Ωστόσο, υπό το

τον κίνδυνο καταστρατήγησης των **διασφαλίσεων που προβλέπει η οδηγία** (π.χ. υποχρέωση αναγραφής προειδοποιήσεων για την υγεία στα προϊόντα καπνού, στη/στις γλώσσα/-ες της χώρας του καταναλωτή). Οι διαφορετικές νομικές προσεγγίσεις τις οποίες ακολουθούν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν και οι νομικές διαφορές αναμένεται να αυξηθούν, όσο τα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν σταδιακά τη ΣΠΕΚ. Το διασυνοριακό εμπόριο επηρεάζει εξ ορισμού τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Καθώς οι έμποροι λιανικής που δραστηριοποιούνται μέσω του διαδικτύου προσφέρουν συνήθως τα προϊόντα τους στους καταναλωτές ανεξαρτήτως του τόπου στον οποίο αυτοί βρίσκονται, οι εθνικές λύσεις εντός της ΕΕ έχουν μηδενικό ή ελάχιστο αποτέλεσμα.

3.5. ΠΡΟΒΛΗΜΑ 5: ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η διαθεσιμότητα προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της οδηγίας (π.χ. προειδοποιήσεις για την υγεία και ρυθμίσεις για τα συστατικά) υπονομεύει τους στόχους της οδηγίας. Στον τομέα της ιχνηλασιμότητας δεν έχουν ληφθεί μέτρα σε επίπεδο ΕΕ με βάση το άρθρο 5 παράγραφος 9 της ΟΠΚ και, όταν δεν υπάρχουν τέτοια μέτρα, τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα. Δεν υπάρχουν σήμερα ισότιμοι όροι για τους οικονομικούς παράγοντες στην εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι μόνο οι τέσσερις μεγαλύτερες καπνοβιομηχανίες έχουν συνάψει νομικά δεσμευτικές συμφωνίες με την ΕΕ και τα κράτη μέλη, περιλαμβανομένων και διατάξεων για τον εντοπισμό και την παρακολούθηση των προϊόντων. Οι πωλήσεις παράνομων προϊόντων σημαίνουν ότι οι **καταναλωτές δεν επωφελούνται από τις διασφαλίσεις που εισήγαγε η ΟΠΚ**. Επιπλέον, οι καταναλωτές δεν είναι σε θέση να επαληθεύσουν τη γνησιότητα των σχετικών προϊόντων. Πολλοί παράγοντες του τομέα (καπνοβιομηχανία αλλά και έμποροι λιανικής πώλησης) έχουν εκφράσει ανησυχίες επισημαίνοντας ότι ορισμένα από τα συζητούμενα και προβλεπόμενα μέτρα στην αναθεωρημένη ΟΠΚ θα αυξήσουν το λαθρεμπόριο προϊόντων καπνού, αλλά δεν υποβλήθηκαν αδιάσειστα στοιχεία για την απόδειξη των ισχυρισμών αυτών.

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Το άρθρο 114 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ εξουσιοδοτεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να θεσπίζουν μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή θα πρέπει να αποσκοπεί στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας στις προτάσεις της που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 114.

Όπως προαναφέρθηκε, ορισμένοι τομείς που περιλαμβάνονται στην εκτίμηση αντικτύπου καλύπτονται ήδη από διατάξεις **εναρμόνισης** στην ισχύουσα ΟΠΚ, αλλά πρέπει να επικαιροποιηθούν σύμφωνα με τις επιστημονικές και τις διεθνείς εξελίξεις. Άλλοι τομείς που έχουν σημασία για την εκτίμηση αντικτύπου αποτελούν αντικείμενο **διαφορετικών νομικών προσεγγίσεων** στα κράτη μέλη, πράγμα που οδήγησε στην εμφάνιση εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

5. ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ο γενικός στόχος της αναθεώρησης είναι να βελτιωθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας συγχρόνως υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας. Η πρόταση αποβλέπει στην επικαιροποίηση των ήδη εναρμονισμένων τομέων, ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια που δεν επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τις εθνικές τους νομοθεσίες με τις νέες εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στην αγορά, στην επιστήμη και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, στοχεύει στην εξέταση όσων από τα μέτρα τα σχετικά με τα διάφορα προϊόντα δεν καλύπτονται ακόμη από την ΟΠΚ, διότι η ανομοιογενής εξέλιξη της κατάστασης στα κράτη μέλη οδήγησε ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Τέλος, η πρόταση επιδιώκει να εξασφαλιστεί

πρίσμα του καταναλωτή, η διασυνοριακή αγορά έχει πρωτίστως νόημα όταν ο καταναλωτής αποφεύγει τους υψηλότερους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στη χώρα προορισμού.

ότι δεν πρόκειται να υπάρξει καταστρατήγηση των διατάξεων της οδηγίας μέσω της διάθεσης στην αγορά προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με την ΟΠΚ. Η πρόταση θα εξασφαλίσει επίσης την εναρμονισμένη εφαρμογή των διεθνών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη ΣΠΕΚ, η οποία είναι δεσμευτική για την ΕΕ και για όλα τα κράτη μέλη, καθώς και μια συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τις μη υποχρεωτικές δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της ΣΠΕΚ, αν υπάρχει κίνδυνος αποκλίσεων κατά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

Η αναθεώρηση θα συμβάλει στον γενικό στόχο της ΕΕ να προάγει την ευημερία των λαών της (άρθρο 3 της ΣΕΕ) και στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Η διατήρηση των πολιτών υγιών και ενεργών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα θα έχει θετικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Η αναθεώρηση σέβεται επίσης πλήρως τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ορισμένα μέτρα μπορεί επίσης να οδηγήσουν σε αύξηση των φορολογικών εσόδων για τα κράτη μέλη, αν και ο στόχος τους δεν είναι αυτός.

Η επίτευξη αυτών των γενικών στόχων απαιτεί την υλοποίηση των ακόλουθων **συγκεκριμένων στόχων πολιτικής**:

- A. Εξάλειψη των εμποδίων στο διασυνοριακό εμπόριο και εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους κατασκευαστές και τους άλλους οικονομικούς φορείς.
- B. Μείωση του διοικητικού φόρτου που αντιμετωπίζουν οι οικονομικοί φορείς και οι δημόσιες αρχές λόγω της πολυπλοκότητας της ισχύουσας ΟΠΚ και των διαφορών που εξακολουθούν να υπάρχουν στη νομοθεσία.

Κατά τον καθορισμό των διαφόρων επιλογών πολιτικής και την επιλογή της προσφορότερης λύσης συνεκτιμήθηκε ο στόχος της επίτευξης υψηλού επιπέδου **προστασίας της υγείας**. Στο πλαίσιο αυτό, η αναθεώρηση επιδιώκει τη ρύθμιση των προϊόντων καπνού με τρόπο που να αντανάκλα τα χαρακτηριστικά του καπνού ως εθιστικού προϊόντος, η κατανάλωση του οποίου έχει αποδεδειγμένες αρνητικές συνέπειες για την υγεία (στις συνέπειες αυτές συμπεριλαμβάνονται: καρκίνος του στόματος, του φάρυγγα και του πνεύμονα, καρδιαγγειακές παθήσεις, συμπεριλαμβανομένων των καρδιακών προσβολών, των εγκεφαλικών επεισοδίων και της απόφραξης αρτηριών, αυξημένος κίνδυνος τύφλωσης, σεξουαλική ανικανότητα, χαμηλότερη γονιμότητα, επιπτώσεις στο έμβρυο). Ως εκ τούτου, η αναθεώρηση επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι τα συστατικά και η συσκευασία δεν ενθαρρύνουν ούτε διευκολύνουν την έναρξη του καπνίσματος από τους νέους. Η εστίαση στους νέους αντικατοπτρίζεται επίσης στην επιλογή των πολιτικών λύσεων που προτείνονται και στα προϊόντα τα οποία αφορά κυρίως ή αναθεώρηση (έτοιμα εργοστασιακά τσιγάρα, καπνός για στριφτά τσιγάρα και μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού). Επιπλέον, η αναθεώρηση αναμένεται να δημιουργήσει προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν σε όλους τους πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα, αποφάσεις που θα στηρίζονται σε ακριβή στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις που έχει στην υγεία η κατανάλωση προϊόντων καπνού. Τέλος, όλοι οι καπνιστές θα πρέπει να επωφελούνται από τις διασφαλίσεις της ΟΠΚ (π.χ. προειδοποιήσεις για την υγεία και ρυθμίσεις για τα συστατικά). Υπό το πρίσμα αυτό, κατά τη σύγκριση και την επιλογή ανάμεσα στις διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες, ελήφθη υπόψη το ακόλουθο βασικό **ζήτημα υγείας**:

- Γ. Παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας στους πολίτες όλης της ΕΕ.

6. ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Κατά την αναθεώρηση εξετάστηκε σημαντικός αριθμός επιλογών πολιτικής. Ορισμένα μέτρα που είχαν προβλεφθεί αρχικά (π.χ. να ζητηθεί από την καπνοβιομηχανία να συμβάλει στην κάλυψη του κόστους της υγειονομικής περίθαλψης, να ληφθούν μέτρα για την προσθήκη μηχανισμών επαλήθευσης της ηλικίας σε όλα τα μηχανήματα αυτόματης πώλησης προϊόντων καπνού και να θεσπιστούν κοινές διατάξεις για την προβολή των προϊόντων καπνού στα σημεία πώλησης) αποσύρθηκαν.

Για τον τομέα πολιτικής «**μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού και επέκταση του πεδίου προϊόντων**» (δηλ. νικοτινούχα προϊόντα και φυτικά προϊόντα για κάπνισμα), οι επιλογές κυμαίνονταν από καμία αλλαγή έως τη ρύθμιση των προϊόντων βάσει της ΟΠΚ (προειδοποιήσεις για την υγεία / συστατικά) ή τη σταδιακή κατάργηση των προϊόντων (φυτικά προϊόντα για κάπνισμα). Στον τομέα των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού αξιολογήθηκε επίσης η άρση της ισχύουσας απαγόρευσης της χρήσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, ενώ στον τομέα των νικοτινούχων προϊόντων εξετάστηκε διεξοδικά η θέσπιση ενός νέου συστήματος έγκρισης ή η χρήση του ισχύοντος πλαισίου για τα φάρμακα.

Στον τομέα πολιτικής «**συσκευασία και επισήμανση**» οι επιλογές πολιτικής ήταν οι εξής: καμία αλλαγή, καθιέρωση μεγαλύτερων και υποχρεωτικών εικονογραφικών προειδοποιήσεων, σε συνδυασμό με την απαγόρευση των διαφημιστικών και των παραπλανητικών στοιχείων, ή καθιέρωση της απόλυτα ομοιόμορφης απλής, τυποποιημένης συσκευασίας. Τα μέτρα εξαιρούν από ορισμένες διατάξεις τα προϊόντα καπνού πλην των έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και του καπνού για στριφτά τσιγάρα (δηλαδή τα πούρα, τα πουράκια, τον καπνό πίπας και τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού), αλλά η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να αρθεί αν υπάρξει ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών (από πλευράς όγκου πωλήσεων ή επιπέδου επιπολασμού στους νέους).

Στον τομέα πολιτικής «**συστατικά**» οι επιλογές πολιτικής περιλάμβαναν την υποχρεωτική ή εθελοντική κοινοποίηση είτε με διαφορετικούς μορφοτύπους είτε με έναν κοινό ηλεκτρονικό μορφότυπο. Αξιολογήθηκαν επίσης διάφορες επιλογές σε σχέση με τη ρύθμιση του περιεχομένου, όπως η ρύθμιση των προσθέτων που έχουν ελκυστικές, εθιστικές και τοξικές ιδιότητες, η απαγόρευση των προϊόντων που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις και αυξημένη τοξικότητα ή εθιστικότητα ή η απαγόρευση όλων των πρόσθετων ουσιών που δεν είναι απαραίτητες για την κατασκευή. Τα μέτρα εξαιρούν από ορισμένες διατάξεις τα προϊόντα καπνού πλην των έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων, του καπνού για στριφτά τσιγάρα και των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού (δηλαδή τα πούρα, τα πουράκια και τον καπνό πίπας), αλλά η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να αρθεί αν υπάρξει ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών (από πλευράς όγκου πωλήσεων ή επιπέδου επιπολασμού στους νέους).

Στον τομέα πολιτικής «**διασυνοριακές πωλήσεις από απόσταση**», οι επιλογές κυμαίνονται από καμία αλλαγή έως τη θέσπιση μιας υποχρέωσης κοινοποίησης ή την απαγόρευση των διασυνοριακών πωλήσεων καπνού από απόσταση.

Τέλος, ο τομέας πολιτικής «**ιχνηλασιμότητα και χαρακτηριστικά ασφαλείας**» περιλαμβάνει επιλογές από καμία αλλαγή έως την καθιέρωση ενωσιακού συστήματος παρακολούθησης και εντοπισμού, με ή χωρίς χαρακτηριστικά ασφαλείας. Για τα προϊόντα καπνού πλην των έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και του καπνού για στριφτά τσιγάρα προβλέπεται μεταβατική περίοδος.

7. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΙΜΗΤΕΑ ΕΠΙΛΟΓΗ

7.1. ΜΗ ΚΑΠΝΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΠΝΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

α) Μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού

Η άρση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα (snus) και η υπαγωγή των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερους κανόνες όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά θα άρει την τρέχουσα διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού. Από οικονομική άποψη, η επιλογή αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της χρήσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, ενώ οι πωλήσεις των άλλων μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού αναμένεται να μειωθούν. Οι οικονομικοί παράγοντες θα πρέπει να υποβληθούν σε ορισμένες δαπάνες συμμόρφωσης, προκειμένου να προσαρμοστούν στη νομοθεσία περί επισήμανσης και συστατικών, αλλά μια

εναρμονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ αναμένεται να αποδειχθεί επωφελής, σε σύγκριση με τις διαδοχικές αλλαγές από τα κράτη μέλη. Όσον αφορά την υγεία, ο βαθμός βλάβης από τον καπνό που λαμβάνεται από το στόμα είναι επί του παρόντος υπό συζήτηση, αλλά το γενικό συμπέρασμα είναι ότι ο καπνός που λαμβάνεται από το στόμα είναι εθιστικό προϊόν με δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία. Δεν υπάρχουν αδιάσειστα στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η άρση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα θα οδηγήσει σε μείωση του αριθμού των καπνιστών, και έχει υποστηριχθεί ότι το προϊόν μπορεί να διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην έναρξη της κατανάλωσης καπνού («οδός μύησης») ή ότι μπορεί να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τα έτοιμα εργοστασιακά τσιγάρα (διπλή χρήση), ιδίως σε μέρη όπου δεν επιτρέπεται το κάπνισμα.

Η διατήρηση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, η υπαγωγή όλων των νέων προϊόντων καπνού σε υποχρέωση κοινοποίησης και η υπαγωγή όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά (δηλ. προειδοποιήσεις για την υγεία και στις δύο πλευρές των συσκευασιών και απαγόρευση των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις) είναι η προτιμητέα επιλογή. Η επιλογή αυτή θα παράσχει ένα κοινό πλαίσιο για τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού όσον αφορά τα συστατικά και την επισήμανση, διατηρώντας ταυτόχρονα αμετάβλητη την ισχύουσα απαγόρευση της χρήσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα. Η καθιέρωση συστήματος κοινοποίησης για τα νέα προϊόντα καπνού θα συμβάλει επίσης στην αύξηση των γνώσεων για τα προϊόντα αυτά, πράγμα που θα διευκολύνει τις πιθανές μελλοντικές τροποποιήσεις της οδηγίας. Η προτιμητέα επιλογή ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΣΠΕΚ για τα συστατικά και την επισήμανση. Η διατήρηση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα θεωρείται το μόνο αποτελεσματικό μέτρο για τη συγκράτηση της χρήσης του εν λόγω προϊόντος, την αποθάρρυνση της χρήσης μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού και την αποφυγή του εθισμού των μη καπνιστών και των νέων στη νικοτίνη. Επειδή τα άλλα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού έχουν ακόμη πολύ μικρά μερίδια αγοράς στην ΕΕ και οι δυνατότητες ανάπτυξής τους είναι περιορισμένες, η απαγόρευση των προϊόντων που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις και η καθιέρωση πιο ορατών προειδοποιήσεων για την υγεία θεωρούνται αναλογικά μέτρα.

Η διατήρηση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, ο περιορισμός της πώλησης των άλλων μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού μόνο σε περιοχές παραδοσιακής χρήσης και η υπαγωγή όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερους κανόνες όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά (δηλ. προειδοποιήσεις για την υγεία και στις δύο πλευρές των συσκευασιών και απαγόρευση των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις) θα έχει ως αποτέλεσμα την ίση μεταχείριση όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού και θα προσφέρει υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας, αλλά, λαμβανομένων υπόψη των πιο περιορισμένων δυνατοτήτων ανάπτυξης των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού πλην του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, αυτή η επιλογή αποκλείστηκε στο παρόν στάδιο, κυρίως επειδή κρίθηκε ασκόπως αυστηρή.

Μια ακόμη ριζικότερη επιλογή θα ήταν **η απαγόρευση των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού με εξαίρεση τον καπνό που λαμβάνεται από το στόμα στη Σουηδία, ο οποίος θα έπρεπε να τηρεί αυστηρότερους κανόνες όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά**, χωρίς να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν προϊόντα για παραδοσιακή χρήση. Αυτή η επιλογή αποκλείστηκε, γιατί θεωρήθηκε δυσανάλογη.

β) Νικοτινούχα προϊόντα

Η ρύθμιση των νικοτινούχων προϊόντων βάσει της ΟΠΚ θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της ασφάλειας των εν λόγω προϊόντων. Ωστόσο, η επιλογή αυτή δεν αντιστοιχεί στην τρέχουσα εξέλιξη του κανονιστικού πλαισίου στα κράτη μέλη, που έχει ως βάση τη λειτουργία των εν λόγω προϊόντων.

Η θέσπιση χωριστού συστήματος έγκρισης των νικοτινούχων προϊόντων συνεπάγεται υψηλό διοικητικό κόστος για τις εθνικές αρχές, απαιτεί περίπλοκες εκτιμήσεις για τον καθορισμό των κριτηρίων που πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά την αξιολόγηση και ενέχει τον κίνδυνο επικάλυψης με το πλαίσιο που ισχύει για τα φάρμακα.

Η υπαγωγή των νικοτινούχων προϊόντων που υπερβαίνουν ένα προκαθορισμένο όριο νικοτίνης στη νομοθεσία για τα φάρμακα και η πρόβλεψη της δυνατότητας πώλησης των υπόλοιπων νικοτινούχων προϊόντων ως καταναλωτικών προϊόντων, με την προϋπόθεση ότι φέρουν προειδοποιήσεις για την υγεία, είναι η προτιμητέα επιλογή. Η επιλογή αυτή εξαλείφει την τρέχουσα διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των νικοτινούχων προϊόντων και των προϊόντων που χρησιμοποιούνται σε θεραπείες υποκατάστασης της νικοτίνης, αυξάνει την ασφάλεια δικαίου και εδραιώνει την τρέχουσα εξέλιξη στα κράτη μέλη, που έχει ως βάση τη λειτουργία αυτών των προϊόντων. Τα εγκεκριμένα προϊόντα θα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην ΕΕ, ενώ τα άλλα μόνο αν η περιεκτικότητά τους σε νικοτίνη δεν υπερβαίνει το προσδιορισμένο όριο και αν συμμορφώνονται με τους κανόνες επίσημανσης. Αυτή η επιλογή ενθαρρύνει τις εργασίες έρευνας και ανάπτυξης για την απεξάρτηση από το κάπνισμα, με στόχο τη μεγιστοποίηση των οφελών για την υγεία.

Η υπαγωγή όλων των νικοτινούχων προϊόντων στη νομοθεσία για τα φάρμακα είναι η πιο αυστηρή επιλογή, αλλά αυτή η επιλογή απορρίφθηκε για λόγους αναλογικότητας.

γ) Φυτικά προϊόντα για κάπνισμα

Η ρύθμιση των φυτικών προϊόντων για κάπνισμα βάσει της ΟΠΚ (απαιτήσεις επίσημανσης) είναι η προτιμητέα επιλογή. Θα συμβάλει στην ομοιογενή εξέλιξη της κατάστασης στην ΕΕ, διευκολύνοντας την ελεύθερη κυκλοφορία, θα παράσχει ένα κοινό δίκτυ ασφαλείας για τους καταναλωτές και θα αντιμετωπίσει τις παραπλανητικές δυνατότητες των προϊόντων.

Η σταδιακή κατάργηση της εμπορίας φυτικών προϊόντων για κάπνισμα θα είναι εξαιρετικά ωφέλιμη από την άποψη της υγείας, αλλά έχει αρνητικό αντίκτυπο στους σχετικούς οικονομικούς παράγοντες. Η λύση αυτή απορρίφθηκε, κυρίως επειδή θα ήταν δυσανάλογη, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η κύρια ανησυχία αφορά την εσφαλμένη αντίληψη σχετικά με τις δυσμενείς συνέπειες για την υγεία. Επιπλέον, τα φυτικά προϊόντα δεν παρουσιάζουν τα ίδια χαρακτηριστικά όσον αφορά την εθιστικότητα όπως τα παραδοσιακά τσιγάρα ή τα άλλα νικοτινούχα προϊόντα.

7.2. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Η καθιέρωση **μεγαλύτερων και υποχρεωτικών εικονογραφικών προειδοποιήσεων** και στις δύο πλευρές των συσκευασιών των προϊόντων καπνού θα δημιουργήσει ένα συνεκτικό πλαίσιο, σε αντίθεση με την τρέχουσα κατάσταση κατακερματισμού (οι εικονογραφικές προειδοποιήσεις χρησιμοποιούνται ήδη σε οκτώ κράτη μέλη, ενώ δύο ακόμη κράτη μέλη θα ακολουθήσουν το 2013), συνάδει με τις διεθνείς δεσμεύσεις (ΣΠΕΚ) και διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές. Η λήψη μέτρων σε επίπεδο ΕΕ θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση κόστους για τη βιομηχανία σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση, όπου η βιομηχανία είναι υποχρεωμένη να προσαρμόζεται διαδοχικά σε πολλά διαφορετικά νομικά συστήματα. Από άποψη υγείας, οι μεγαλύτερες και υποχρεωτικές εικονογραφικές προειδοποιήσεις θα αυξήσουν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει στην υγεία η κατανάλωση καπνού (ενώ σήμερα οι καταναλωτές των κρατών μελών που χρησιμοποιούν εικονογραφικές και λεκτικές προειδοποιήσεις για την υγεία έχουν καλύτερη ενημέρωση από τους καταναλωτές των χωρών που χρησιμοποιούν μόνο λεκτικές προειδοποιήσεις), δίνουν κίνητρο για αλλαγή συμπεριφοράς και αποτρέπουν την έναρξη του καπνίσματος, ιδιαίτερα από τους νέους.

Η καθιέρωση **μεγαλύτερων και υποχρεωτικών εικονογραφικών προειδοποιήσεων και, επιπλέον, η απαγόρευση των διαφημιστικών και των παραπλανητικών στοιχείων είναι η προτιμητέα επιλογή**. Η επιλογή αυτή θα προωθήσει περαιτέρω τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και θα έχει ως αποτέλεσμα εξοικονόμηση πόρων σε σύγκριση με τις πολλαπλές εθνικές αλλαγές. Η επιλογή αυτή θα ενισχύσει επίσης τις θετικές συνέπειες στην υγεία, αυξάνοντας περαιτέρω την ευαισθητοποίηση για το προϊόν και για τις συνέπειές του στην υγεία. Θα συμβάλει επίσης στην αποθάρρυνση, ιδίως των νέων, να αρχίσουν το κάπνισμα. Τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να έχουν τη δυνατότητα να καθιερώσουν την απλή, τυποποιημένη συσκευασία, στον βαθμό που αυτό είναι συμβατό με τη Συνθήκη.

Η καθιέρωση της **απλής, τυποποιημένης συσκευασίας** σε επίπεδο ΕΕ θα μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά και θα μειώσει περαιτέρω το κόστος συμμόρφωσης για τη βιομηχανία. Η επιλογή αυτή έχει τις περισσότερες θετικές συνέπειες από την άποψη της υγείας. Ωστόσο, με δεδομένη τη σημερινή έλλειψη σχετικής εμπειρίας στην ΕΕ, τις εκκρεμύουσες νομικές διαφορές και τις ανησυχίες που εξέφρασαν ορισμένοι ενδιαφερόμενοι, φαίνεται προτιμότερο να επιλεγεί στο στάδιο αυτό μια λιγότερο αυστηρή επιλογή και να προβλεφθεί η υποβολή έκθεσης σχετικά με το εν λόγω θέμα 5 έτη μετά τη μεταφορά της οδηγίας, για να αξιολογηθούν οι εξελίξεις.

7.3. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ

Η καθιέρωση της **υποχρεωτικής κοινοποίησης με εναρμονισμένο ηλεκτρονικό μορφότυπο** θα εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού, θα διευκολύνει την ανάλυση και την παρακολούθηση των στοιχείων και θα επιφέρει εξοικονόμηση κόστους για τη βιομηχανία σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση κατακερματισμού, με τους διάφορους μορφοτύπους που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη για την υποβολή στοιχείων.

Η υποχρέωση των κρατών μελών να ρυθμίζουν τις τοξικές, τις εθιστικές και τις ελκυστικές πρόσθετες ουσίες που περιέχονται στα προϊόντα καπνού θα παράσχει στα κράτη μέλη περιορισμένη καθοδήγηση και θα έχει ως αποτέλεσμα περιορισμένες μόνο θετικές συνέπειες στην εσωτερική αγορά. Για τους οικονομικούς φορείς, το μέτρο θα οδηγήσει σε ανασφάλεια δικαίου και σε περιορισμένη μόνο εξοικονόμηση πόρων σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση, όπου η βιομηχανία είναι υποχρεωμένη να προσαρμόζεται στα διαφορετικά εθνικά μέτρα. Η επιλογή αυτή δεν αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην έναρξη του καπνίσματος.

Η απαγόρευση των προϊόντων καπνού που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις και αυξημένη τοξικότητα ή εθιστικότητα είναι η προτιμητέα επιλογή⁸. Η επιλογή αυτή θα θέσει τέρμα στο συνονθύλευμα εθνικών ρυθμίσεων και θα διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές. Θα έχει επίσης ως συνέπεια την εξοικονόμηση κόστους σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση, όπου μπορούν να αναμένονται όλο και περισσότερες πολλαπλές εθνικές αλλαγές. Η επιλογή αυτή δεν απαγορεύει τη χρήση όλων των προσθέτων, αλλά επικεντρώνεται στα προϊόντα που έχουν χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις (π.χ. βανίλιας και σοκολάτας), καθώς και στα πρόσθετα που συνδέονται με την ενέργεια και τη ζωτικότητα (π.χ. καφεΐνη και ταυρίνη) ή στα πρόσθετα που δημιουργούν την εντύπωση ότι τα προϊόντα έχουν οφέλη για την υγεία (π.χ. βιταμίνες). Ο αριθμός των θιγόμενων προϊόντων θα είναι περιορισμένος, όπως περιορισμένες θα είναι και οι συνέπειες για τους γεωργούς, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών που καλλιεργούν καπνά τύπου Burley και καπνά ανατολικού τύπου, καθώς η επιλογή αυτή δεν ρυθμίζει τις πρόσθετες ουσίες που είναι απαραίτητες για την παραγωγή προϊόντων καπνού. Η επιλογή αυτή θα συμβάλει στην αποθάρρυνση των νέων (που προσελκύονται από τα αρωματισμένα προϊόντα) από το να ξεκινήσουν το κάπνισμα. Ομάδες δοκιμής θα συμβάλουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η επιλογή αυτή παρέχει τη δυνατότητα λήψης περαιτέρω μέτρων, όταν υπάρξουν επιστημονικές πρόοδοι στο θέμα της τοξικότητας και της εθιστικότητας.

⁸ Αυτή η επιλογή είναι παρόμοια με την προσέγγιση που ακολουθείται σήμερα στις ΗΠΑ.

Η απαγόρευση όλων των πρόσθετων ουσιών που δεν είναι απαραίτητες για την κατασκευή θα αποτελούσε την πλέον αυστηρή επιλογή⁹. Η επιλογή αυτή θα βελτιώσει περαιτέρω την εσωτερική αγορά και, όπως η επιλογή της απαγόρευσης των προϊόντων με χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις, θα μπορούσε να οδηγήσει σε οικονομίες κλίμακας. Ωστόσο, το μέτρο αυτό θα εξαλείψει τα περισσότερα πρόσθετα, ακόμη και εκείνα που χρησιμοποιούνται σε μικρότερες ποσότητες, που δεν δίνουν στα προϊόντα χαρακτηριστικό άρωμα/γεύση. Ως εκ τούτου, η επιλογή αυτή θα επηρέαζε ουσιαστικά όλα τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά, απαιτώντας αλλαγές στη σύστασή τους και οδηγώντας πιθανώς σε αποσύρσεις προϊόντων. Ιδιαίτερα έντονα θα μπορούσαν να θιγούν οι καλλιεργητές καπνών τύπου Burley και ανατολικού τύπου, διότι κατά την κατασκευή προϊόντων καπνού που χρησιμοποιούν αυτούς τους τύπους ποικιλιών καπνού χρησιμοποιούνται περισσότερες πρόσθετες ουσίες. Όσον αφορά την υγεία, η επιλογή αυτή θα ενισχύσει περαιτέρω τον αντίκτυπο στην κατανάλωση / τον επιπολασμό, αλλά όχι σε βαθμό που να δικαιολογεί το πρόσθετο κόστος.

7.4. 7.4. ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

Η προτιμητέα επιλογή είναι η ρύθμιση των διασυνοριακών εξ αποστάσεως πωλήσεων όσον αφορά τις υποχρεώσεις κοινοποίησης και τους μηχανισμούς εξακρίβωσης της ηλικίας των πελατών. Η επιλογή αυτή αναμένεται να εξασφαλίσει καλύτερη συμμόρφωση με την ΟΠΚ και να βελτιώσει την κατάσταση των λιανοπωλητών που ασκούν νόμιμες δραστηριότητες, εξακολουθώντας συγχρόνως να καθιστά δυνατή την αγορά προϊόντων που δεν είναι διαθέσιμα σε όλα τα κράτη μέλη. Η εξακρίβωση της ηλικίας και οι υψηλότερες τιμές (νόμιμες πωλήσεις) αναμένεται ότι θα έχουν θετικό αντίκτυπο στον επιπολασμό / την κατανάλωση. Η θέσπιση του συστήματος αυτού θα προκαλέσει ένα περιορισμένο πρόσθετο κόστος για τις εθνικές υπηρεσίες, αλλά το κόστος αυτό δεν θεωρείται δυσανάλογο, αν ληφθεί υπόψη ο θετικός αντίκτυπος στις νόμιμες πωλήσεις και στη μείωση της κατανάλωσης. Το κόστος αντισταθμίζεται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τη βελτίωση των δυνατοτήτων επιβολής της νομοθεσίας.

Η απαγόρευση των διασυνοριακών εξ αποστάσεως πωλήσεων θα αντιμετωπίσει τις τρέχουσες στρεβλώσεις και θα διευκολύνει τους παραδοσιακούς εμπόρους λιανικής στην άσκηση των νόμιμων δραστηριοτήτων τους. Θα καταστήσει επίσης ευκολότερη, για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει αυστηρότερους κανόνες, την επιβολή των κανόνων αυτών και θα ενισχύσει περαιτέρω τον αντίκτυπο της ΟΠΚ, εμποδίζοντας την αγορά προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με την οδηγία. Από την άλλη πλευρά, η επιλογή αυτή θα καταργήσει πλήρως έναν από τους διαύλους πωλήσεων. Δεδομένου ότι η καλύτερη συμμόρφωση με την ΟΠΚ μπορεί να επιτευχθεί με μια εναλλακτική, λιγότερο αυστηρή επιλογή, η πλήρης απαγόρευση των διασυνοριακών εξ αποστάσεως πωλήσεων δεν κρίθηκε αναγκαία.

7.5. 7.5. ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η θέσπιση ενός **πανενωσιακού συστήματος παρακολούθησης και εντοπισμού των προϊόντων** θα εξασφαλίσει μια ομοιογενή προσέγγιση, πράγμα που σημαίνει σημαντική εξοικονόμηση κόστους για τη βιομηχανία και δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού για όλους τους οικονομικούς φορείς στην εσωτερική αγορά. Θα ενισχύσει επίσης τον αντίκτυπο της ΟΠΚ από την άποψη των προειδοποιήσεων για την υγεία και των ρυθμίσεων για τα συστατικά, μειώνοντας τη διαθεσιμότητα παράνομων και μη συμμορφούμενων προϊόντων. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι μεγάλο μέρος της αγοράς έχει ήδη συμβατικές υποχρεώσεις να διαθέτει σύστημα παρακολούθησης και εντοπισμού, το κόστος συμμόρφωσης για τη βιομηχανία δεν αναμένεται να είναι δυσανάλογο, ακόμη και αν κριθεί ότι η αποθήκευση των δεδομένων θα πρέπει να ανατεθεί σε ανεξάρτητο τρίτο φορέα. Το μέτρο αναμένεται να συμβάλει στη συρρίκνωση της κατανάλωσης λόγω της αύξησης της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών και του περιορισμού της διαθεσιμότητας φθηνών παράνομων έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα. Η καθιέρωση ενός συστήματος παρακολούθησης και εντοπισμού των προϊόντων, που θα παρέχει στις αρχές πρόσβαση στα στοιχεία που έχουν αποθηκευθεί από το ανεξάρτητο τρίτο μέρος,

⁹ Αυτή η επιλογή είναι παρόμοια με τις προσεγγίσεις που ακολουθούνται στον Καναδά και στη Βραζιλία.

θα βοηθήσει τις αρχές (συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής) να παρακολουθούν συστηματικά την κίνηση των προϊόντων καπνού από τον τόπο κατασκευής τους, μέσω της αλυσίδας διανομής, έως την προβλεπόμενη αγορά λιανικής πώλησης («παρακολούθηση»).

Η θέσπιση ενός πανενωσιακού συστήματος παρακολούθησης και εντοπισμού, που θα συμπληρώνεται με χαρακτηριστικά ασφαλείας, είναι η προτιμητέα επιλογή. Η επιλογή αυτή μεγιστοποιεί τον αντίκτυπο της ΟΠΚ, διευκολύνει την εποπτεία της αγοράς και ενισχύει τη δυνατότητα των καταναλωτών να ελέγχουν τη γνησιότητα των προϊόντων. Αντιμετωπίζει επίσης τις (μη τεκμηριωμένες) ανησυχίες ορισμένων ενδιαφερομένων, που ισχυρίζονται ότι η αναθεώρηση της ΟΠΚ θα οδηγήσει σε αύξηση του λαθρεμπορίου.

7.6. ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

7.6.1. Επισκόπηση των προτιμητέων επιλογών

Με βάση τα συμπεράσματα που εξήχθησαν στο προηγούμενο τμήμα, ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει μια επισκόπηση των επιλογών πολιτικής και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους προκρίθηκαν οι προτιμητέες επιλογές (που επισημαίνονται με γκρι).

ΤΠ / Επιλογές	1	2	3	4	Αιτιολόγηση
1α. Μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού	Άρση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα και υπαγωγή όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά.	Διατήρηση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, υπαγωγή όλων των νέων προϊόντων καπνού σε υποχρέωση κοινοποίησης και υπαγωγή όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά.	Διατήρηση της απαγόρευσης του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα, περιορισμός της πώλησης άλλων μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού μόνο σε περιοχές παραδοσιακής χρήσης και υπαγωγή όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού σε αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά.	Απαγόρευση όλων των μη καπνιζόμενων προϊόντων καπνού, με εξαίρεση τον καπνό που λαμβάνεται από το στόμα στη Σουηδία. Υπαγωγή του καπνού που λαμβάνεται από το στόμα στη Σουηδία σε αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά την επισήμανση και τα συστατικά	-Εναρμόνιση των κανόνων που αφορούν την επισήμανση και τα συστατικά για όλα τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού. -Διευκόλυνση ίσων όρων ανταγωνισμού. -Αναλογική λύση για την πρόληψη της εισαγωγής/διάδοσης νέων εθιστικών, επιβλαβών προϊόντων στην εσωτερική αγορά. -Όλα τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού προκαλούν ανησυχίες από την άποψη της υγείας. -Δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού οδηγούν σε διακοπή του καπνίσματος, κίνδυνος «οδού μύησης» και διπλής χρήσης. -Κίνδυνος για την ανάπτυξη της αγοράς (συστατικά και περιβάλλον χωρίς καπνό). -Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ δικαιολογούνται λόγω των κινδύνων που συνεπάγεται για την υγεία η ανάπτυξη των προϊόντων, η εμπορία τους και η διάδοσή τους σε νέες ομάδες χρηστών. Οι επιλογές 3 και 4 θα έχουν περισσότερες θετικές συνέπειες στην υγεία, αλλά η επιλογή 2 κρίθηκε πιο αναλογική με βάση τη σχέση κόστους/οφέλους.
1β. Νικοτινούχα προϊόντα	Υπαγωγή των νικοτινούχων προϊόντων στις απαιτήσεις που προβλέπει η ΟΠΚ για την επισήμανση και τα συστατικά.	Θέσπιση νέου συστήματος έγκρισης των νικοτινούχων προϊόντων.	Υπαγωγή των νικοτινούχων προϊόντων που υπερβαίνουν ένα προκαθορισμένο όριο νικοτινής στη νομοθεσία για τα φάρμακα και υπαγωγή των υπόλοιπων νικοτινούχων	Υπαγωγή όλων των νικοτινούχων προϊόντων στη νομοθεσία για τα φάρμακα.	-Σαφές και καλά θεμελιωμένο νομικό πλαίσιο για αναλύσεις κινδύνου/οφέλους, που διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των δεόντως εγκεκριμένων προϊόντων, ανάλογα με τη φύση τους. -Δυνατότητα αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. -Ίδια μεταχείριση των νικοτινούχων προϊόντων και των προϊόντων που χρησιμοποιούνται σε θεραπείες

			προϊόντων σε απαιτήσεις επισήμανσης.		υποκατάστασης της νικοτίνης. -Εναρμονισμένη προσέγγιση, τάση ενοποίησης στα κράτη μέλη. -Ελάχιστο πρότυπο ασφαλείας. -Δυνατότητα συμβολής στην απεξάρτηση από το κάπνισμα. Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Η πρόσθετη επιβάρυνση που προκύπτει από την εφαρμογή της προτιμητέας επιλογής δικαιολογείται από τη θέσπιση εναρμονισμένου διχτυού ασφαλείας με δυνατότητα συμβολής στη μείωση του καπνίσματος.
ΤΠ / Επιλογές	1	2	3	Αιτιολόγηση	
1γ. Φυτικά προϊόντα για κάπνισμα	Υπαγωγή όλων των φυτικών προϊόντων για κάπνισμα σε απαιτήσεις επισήμανσης βάσει της ΟΠΚ.	Σταδιακή κατάργηση της εμπορίας των φυτικών προϊόντων για κάπνισμα.		-Διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων. -Εξάλειψη των σημερινών εσφαλμένων αντιλήψεων για την υγεία. Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Εξάλειψη των εσφαλμένων αντιλήψεων και, ταυτόχρονα, ελαχιστοποίηση του κόστους συμμόρφωσης.	
ΤΠ / Επιλογές	1	2	3	Αιτιολόγηση	
2. Συσκευασία και επισήμανση	Υποχρεωτικές μεγάλες εικονογραφικές προειδοποιήσεις.	Υποχρεωτικές εικονογραφικές προειδοποιήσεις (επιλογή 1) συν εναρμόνιση ορισμένων πτυχών της συσκευασίας και της εμφάνισης των έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και απαγόρευση διαφημιστικών και παραπλανητικών στοιχείων.	Επιλογή 2, συν απόλυτα ομοιόμορφη, απλή, τυποποιημένη συσκευασία.	-Εξαιρεί τις διαφορές στην εσωτερική αγορά και διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία. -Αυξάνει την ευαισθητοποίηση και εξαιρεί τα παραπλανητικά στοιχεία. -Συνάδει με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί βάσει της ΣΠΕΚ. -Αναλογική λύση: εστίαση στην έναρξη του καπνίσματος και στα προϊόντα που είναι ελκυστικά για τους νέους. -Λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές ανησυχίες των ενδιαφερομένων φορέων (π.χ. όχι τυποποιημένη, απλή συσκευασία / θέματα σχετικά με τα εμπορικά σήματα). -Επιτρέπει τη συνεκτίμηση των μελλοντικών διεθνών και επιστημονικών εξελίξεων. -Επιτρέπει στα κράτη μέλη να εγκρίνουν την απλή, τυποποιημένη συσκευασία για να συμμορφωθούν με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΣΠΕΚ, στον βαθμό που αυτό συνάδει με τη Συνθήκη. Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Η επιλογή 3 είναι πιο αποτελεσματική από την άποψη της υγείας, αλλά χρειάζεται κάποιος χρόνος αναμονής μέχρι να υπάρξουν εμπειρίες από την πραγματική ζωή.	
3. Συστατικά	Κοινός μορφότυπος κοινοποίησης σε εθελοντική βάση. Απαγόρευση των τοξικών, των εθιστικών και των ελκυστικών πρόσθετων ουσιών στα προϊόντα	Υποχρεωτική κοινοποίηση με εναρμονισμένο μορφότυπο. Απαγόρευση προϊόντων με χαρακτηριστικά αρώματα/γεύσεις και με αυξημένη	Υποχρεωτική κοινοποίηση με εναρμονισμένο μορφότυπο. Απαγόρευση όλων των πρόσθετων ουσιών που δεν είναι απαραίτητες για την κατασκευή.	- Εξαιρεί τις διαφορές στην εσωτερική αγορά και διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία. -Μειώνει τη διοικητική επιβάρυνση (κοινοποιήσεις). - Συνάδει με τις δεσμεύσεις/υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της ΣΠΕΚ. - Αναλογική λύση: εστίαση στην	

	καπνού.	τοξικότητα και εθιστικότητα.		<p>έναρξη του καπνίσματος και στα προϊόντα που είναι ελκυστικά για τους νέους.</p> <p>-Λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των καλλιεργητών (καμία διάκριση εις βάρος των καπνών τύπου Burley / ανατολικού τύπου).</p> <p>Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Εστίαση στην έναρξη του καπνίσματος και, ταυτόχρονα, ελαχιστοποίηση του κόστους για τους οικονομικούς φορείς. Η επιλογή 3 θα ήταν πιο αποτελεσματική από την άποψη της υγείας.</p>
ΤΠ / Επιλογές	1	2	Αιτιολόγηση	
4. Διασυνοριακές πωλήσεις εξ αποστάσεως	Κοινοποίηση και σύστημα επαλήθευσης ηλικίας.	Απαγόρευση της διασυνοριακής εξ αποστάσεως πώλησης προϊόντων καπνού.	<p>-Εξασφαλίζει την τήρηση των διασφαλίσεων της ΟΠΚ.</p> <p>-Διευκολύνει τις νόμιμες δραστηριότητες (λιανικό εμπόριο).</p> <p>-Περιορισμένος οικονομικός αντίκτυπος στη νόμιμη δραστηριότητα.</p> <p>Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Η επιλογή 2 θα ήταν πιο αποτελεσματική από την άποψη της υγείας αλλά πιο δαπανηρή για τη βιομηχανία.</p>	
5. Ιγνηλασιμότητα και χαρακτηριστικά ασφαλείας	Ενωσιακό σύστημα παρακολούθησης και εντοπισμού.	Σύστημα παρακολούθησης και εντοπισμού, που συμπληρώνεται από χαρακτηριστικά ασφαλείας.	<p>-Εξασφαλίζει την τήρηση των διασφαλίσεων της ΟΠΚ.</p> <p>-Ίσοι όροι ανταγωνισμού (μικρή-μεγάλη βιομηχανία).</p> <p>-Το κόστος αντισταθμίζεται από τις οικονομίες που θα προκύψουν από τη στροφή από το παράνομο στο νόμιμο εμπόριο.</p> <p>-Αντιμετωπίζει τις ανησυχίες των ενδιαφερόμενων φορέων όσον αφορά το παράνομο εμπόριο.</p> <p>Στάθμιση των επιμέρους στοιχείων: Το κόστος για τη βιομηχανία αντισταθμίζεται με το παραπάνω από τα οφέλη που θα προκύψουν από τη μείωση του παράνομου εμπορίου.</p>	

Από πλευράς **αποτελεσματικότητας**, ο συνδυασμός των προτιμητέων επιλογών συμβάλλει στον συνολικό στόχο της αναθεώρησης της ΟΠΚ, δηλ. στην κατοχύρωση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, με ταυτόχρονη εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας. Όσον αφορά την **εσωτερική αγορά**, όλες οι επιλογές:

- διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην εσωτερική αγορά, εξαλείφοντας τις υφιστάμενες ή αναμενόμενες διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών, και/ή
- προσαρμόζουν το επίπεδο εναρμόνισης που προβλέπει η ισχύουσα ΟΠΚ σε ένα νέο επίπεδο που απορρέει από τις επιστημονικές εξελίξεις ή από τις διεθνείς υποχρεώσεις/δεσμεύσεις, και/ή
- εξασφαλίζουν ότι οι διασφαλίσεις της ΟΠΚ δεν υπονομεύονται από παράνομα προϊόντα ή από διασυνοριακές πωλήσεις που δεν τηρούν τις εν λόγω διασφαλίσεις.

Όσον αφορά την **υγεία**, η προβλεπόμενη αναθεώρηση εστιάζεται στην αποθάρρυνση των νέων να αρχίσουν το κάπνισμα, αλλά επιτρέπει επίσης στους ενήλικους καταναλωτές να λαμβάνουν

τεκμηριωμένες αποφάσεις. Η αναθεώρηση επιτρέπει επίσης στους καπνιστές να επωφεληθούν από τα προστατευτικά μέτρα που προβλέπει η ΟΠΚ.

Ο συνδυασμός των προτιμητέων επιλογών είναι **οικονομικά αποδοτικός**, υπό την έννοια ότι αναμένεται να οδηγήσει σε συνολικά κοινωνικοοικονομικά οφέλη για την κοινωνία. Για τους οικονομικούς φορείς, οι προτιμητέες επιλογές προβλέπεται ότι θα οδηγήσουν σε μείωση του άμεσου κόστους (συμμόρφωσης), που μπορεί, ωστόσο, να αντισταθμιστεί από την απώλεια εσόδων λόγω της μείωσης της κατανάλωσης.

Οι προαναφερθείσες επιλογές συνιστούν μια **συνεκτική** προσέγγιση, που συνάδει με τις διεθνείς δεσμεύσεις, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις κοινές αξίες, καθώς ο γενικός στόχος της ΕΕ είναι να προάγει την ευημερία των λαών της (άρθρο 3 της ΣΕΕ).

7.6.2. Συνολικός αντίκτυπος

Αναμένεται ότι ο συνδυασμός των προτιμητέων επιλογών πολιτικής θα οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης περίπου κατά 2% εντός περιόδου πέντε ετών για τα έτοιμα εργοστασιακά τσιγάρα και για τον καπνό για στριφτά τσιγάρα. Αυτό αντιστοιχεί σε **μείωση του αριθμού των καπνιστών κατά 2,4 εκατομμύρια στην ΕΕ**.

Ο αντίκτυπος που θα έχει στους **οικονομικούς παράγοντες** η συμμόρφωση με τις προτιμητέες επιλογές (άμεσο κόστος) αναμένεται να είναι θετικός σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Από την άλλη πλευρά, οι έμμεσες επιπτώσεις που θα υπάρξουν από την αναμενόμενη μείωση της κατανάλωσης θα οδηγήσουν σταδιακά σε απώλεια εσόδων ύψους 376 εκατομμυρίων ευρώ περίπου για τους κατασκευαστές έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα. Αυτή η αρνητική επίπτωση στους κατασκευαστές έτοιμων εργοστασιακών τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τα οφέλη που θα προκύψουν από την εξοικονόμηση άμεσου κόστους. Ωστόσο, τα χρήματα που δεν θα δαπανώνται για τον καπνό αναμένεται να δαπανώνται για άλλους τομείς, που με τη σειρά τους θα ωφεληθούν οικονομικά από την αύξηση των δαπανών.

Από την άποψη της **απασχόλησης**, εκτιμάται ότι οι θέσεις εργασίας που θα χαθούν στον τομέα του καπνού θα αντισταθμιστούν από θέσεις απασχόλησης σε άλλους τομείς και ότι, συνολικά, τα μέτρα θα οδηγήσουν σε καθαρή αύξηση της απασχόλησης η οποία εκτιμάται σε περίπου 2.200 θέσεις εργασίας. Κατά τον καθορισμό των προτιμητέων επιλογών εξετάστηκαν προσεκτικά οι ενδεχόμενες περιφερειακές επιπτώσεις στην απασχόληση, καθώς και οι ειδικές ανάγκες των ΜΜΕ και των πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Το κύριο όφελος για τις **κυβερνήσεις** από τη μείωση της κατανάλωσης / του επιπολασμού είναι η βελτίωση της υγείας, που αποτελεί από μόνη της αυτοτελή αξία. Τα αναμενόμενα κοινωνικοοικονομικά οφέλη (μείωση δαπανών υγειονομικής περίθαλψης, μείωση απωλειών παραγωγικότητας και χρηματικώς αποτιμημένα επιπλέον έτη ζωής) αντιπροσωπεύουν ετήσιο ποσό περίπου 9,4 δισεκατομμυρίων ευρώ στην ΕΕ, ακόμη και αν αφαιρεθούν τα μειωμένα φορολογικά έσοδα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή του συνολικού καθαρού κόστους και οφέλους.

Από την άλλη πλευρά, η λεγόμενη «κοινωνική προεξόφληση» επιτρέπει τη σύγκριση του κόστους και του οφέλους που εμφανίζονται σε διαφορετικές χρονικές περιόδους με βάση τον βαθμό στον οποίο η κοινωνία είναι πρόθυμη να κάνει τέτοιους συμβιβασμούς¹⁰. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση της καταπολέμησης του καπνίσματος, καθώς ορισμένα από τα αναμενόμενα οφέλη

¹⁰ Η «κοινωνική προεξόφληση» καθιστά συγκρίσιμα τα οφέλη και το κόστος που εμφανίζονται σε διαφορετικές χρονικές περιόδους εκφράζοντας την αξία τους σε σημερινές τιμές με βάση τον βαθμό στον οποίο η κοινωνία είναι πρόθυμη να κάνει τέτοιους συμβιβασμούς.

θα προκύψουν μόνο έπειτα από κάποιο χρονικό διάστημα, ενώ ορισμένες επιπτώσεις (π.χ. στα φορολογικά έσοδα) θα γίνουν αισθητές νωρίτερα. Με βάση το πιο πιθανό σενάριο (σύμφωνα με το οποίο, η μείωση των φορολογικών εσόδων και οι οικονομίες που θα προκύψουν από τη μείωση των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης και των συχνών απουσιών από την εργασία θα υλοποιηθούν εντός 5 ετών, ενώ, κατά μέσο όρο, το όφελος που θα προκύψει από τη μείωση της πρόωρης θνησιμότητας θα υλοποιηθεί μόνο έπειτα από 25 έτη), το ετήσιο καθαρό όφελος που θα προκύψει από τη μείωση της κατανάλωσης καπνού κατά 2% θα είναι 4 δισεκατομμύρια ευρώ.

Πίνακας 1: Συνολικό καθαρό κόστος και όφελος (εκατομμύρια ευρώ)

	Διάφορα ποσοστά μείωσης της κατανάλωσης καπνού				
	1%	2%	3%	4%	5%
Μείωση εσόδων από ειδικούς φόρους κατανάλωσης ¹¹	794	1588	2382	3176	3970
Μείωση δαπανών υγειονομικής περίθαλψης	253	506	759	1012	1265
Μείωση απωλειών παραγωγικότητας	83	165	248	331	413
- λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης / θανάτων	61	122	183	244	305
- λόγω συχνών απουσιών από την εργασία	22	43	65	87	108
Μείωση κόστους πρόωρης θνησιμότητας	5,167	10,334	15,501	20,669	25,836
Συνολικό καθαρό όφελος	4,709	9,417	14,126	18,836	23,544
Προσαρμοσμένες (προεξοφλημένες) τιμές	2.016	4.032	6.048	8.064	10.080

8. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα ακόλουθα μέτρα θα διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της αναθεωρημένης ΟΠΚ:

- Συνεδριάσεις της Επιτροπής με τα κράτη μέλη για τη μεταφορά της οδηγίας.
- Κατάρτιση σχεδίου εφαρμογής.
- Παρακολούθηση ορισμένων δεικτών σημαντικών για τον στόχο της πρότασης.
- Δημιουργία δικτύου κρατών μελών προκειμένου να συζητείται η υλοποίηση της αναθεωρημένης ΟΠΚ.
- Έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας πέντε έτη μετά τη μεταφορά της.

¹¹ Μη λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα που λαμβάνονται κατά του παράνομου εμπορίου και τη δυνατότητα αύξησης των φορολογικών επιπέδων.